

William slóknaður

"Í byrjannini var hvorki himmal ella jørð ella ting, bert ein gromm tráan eftir hita, mettu og svøvni. Í grovum ælingum kom lívið, harðveður av eymleika fyltu titt frum-myrkur, stríðar áir av mjólk og tváandi vatni. Alsamt hvellandi keldur av góðum, spakførum ljóðum, sum ikki vóru orð enn. Umsiðir fingur eygu tini sína fyrstu sál. Tú sást tað káma umhvarvið av teirri stóru lívgvuni, upphavið til alt, hon sum skapar og heldur á lívi, tann Ævinliga."

"Ja, áðrenn tú fataði sólina og dagin, birtist ljósið í tær, ta ferðina tú møtti ævinligu menniskjæggum hennara."

"Men uttanífrá at siggja, er alt bert ein stokkut stund, sum eitt stjórnskot í náttini."

Hesi trý brot úr fyrsta kappitli av Móðir Sjeystjórnu, skaldsøguni, sum William Heinesen gav út í 1957 á donskum og sum Heðin Brú færðoyskaði í 1975, stendur fyri mær sum nakað tað vakrasta sum er skrivað um byrjannina til lívið, jnnað heimslesnaðin.

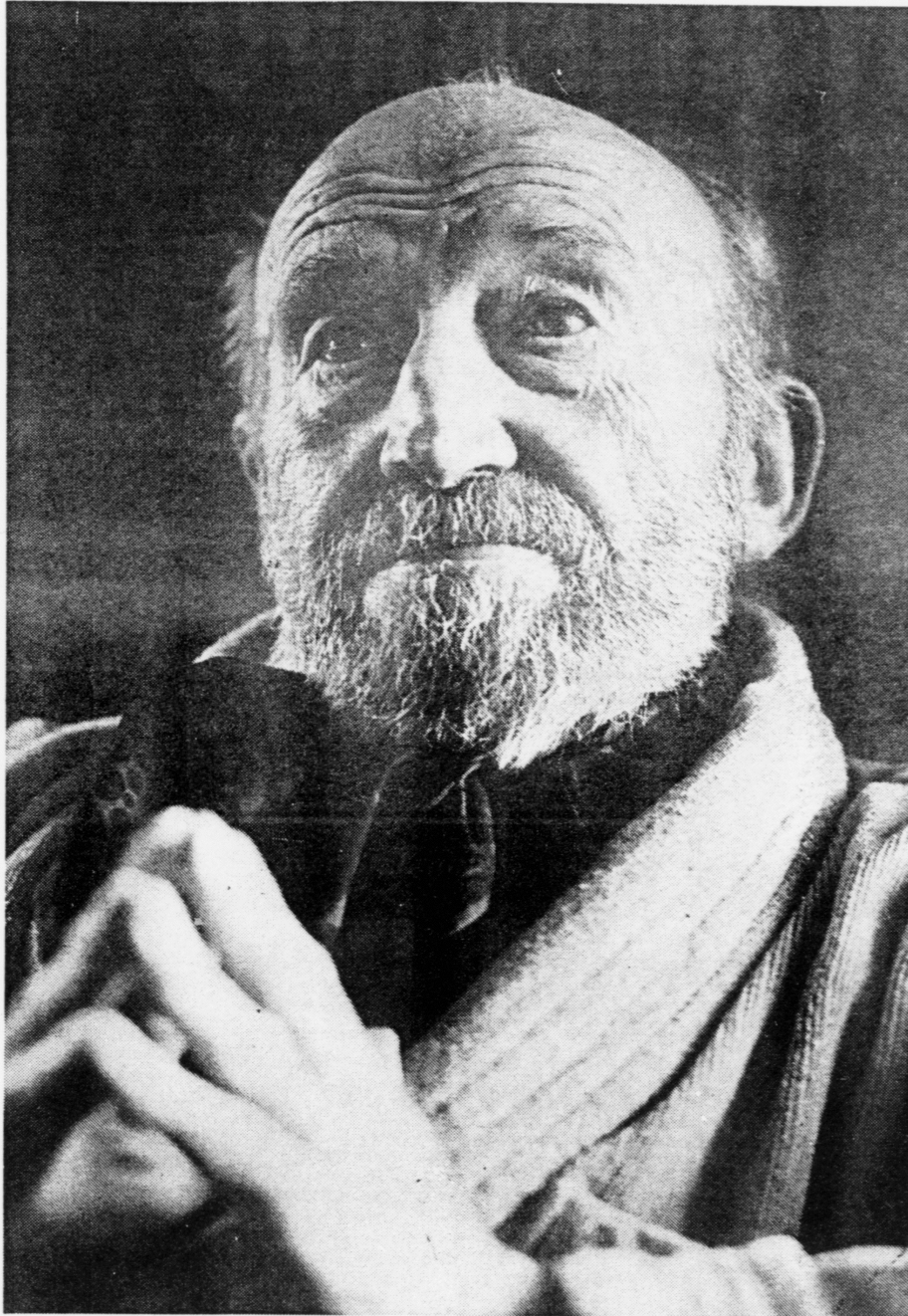
Týsmorgunin andaðist meistarinn aftan fyri hesi brot og hann gjørdist gamal 91 ára gamalt. "Men uttanífrá at siggja, er alt bert ein stokkut stund, sum eitt stjórnskot í náttini."

Tað er ein ríkur arður William Heinesen leggur eftir seg, nú hann ikki longur dregur anda í heimsins nalva, Havnini.

17 ár eru ligin síðan eg fyrstu ferð kom í samband við hendaðan merkismann. Eg gekk í skúla niðri og skuldi skriva okkurt um færðoyskar bókmentir. William var góður at heita á, og hansara vitan hjálpti væl til.

11 ár eru ligin síðan eg fyrstu ferð hitti hann. Hetta var í samband við blaðmannaarbeiði. Tá vit skiltust segði hann: "Nú eru eg so ómetaliga gamal, at eg orki onki longur." Hóast tað, so hevur hann útgivið bókur seinastu 11 árin, millum annað "Laterna magica".

Hendaðan bókin angar av frásøgguleði, og her situr

gamli rithøvundurin og lítur yvir lívið. Tú hevur ikki kendu av, at hann er útbrendur, hann hevur so nógv oysa av og frásøgguleðin lýsir av hvørji síðu.

William hevur við sínum skaldskapi gjørt Færøyskar heimskendar. Tí tað er færøyska sam-

felagið við Havnini á odda, sum er høvuðs íblásturin til hansara skaldskap.

William kundi verða sera speiskur, hann víðgjörði tað sum fór fram í samfelagnum og átrúnaðurin var ein tíðandi partur í hansara skaldsøgum.

Tað hevur verið skotið William fyrri bógvin, at hann spottaði og speirak tey, sum vórðu andaliga virkin. Hetta haldi eg er heilt burturvið.

Er tað at gera gjøldur burtur úr veruligum hendingum í samfelagnum at skriva um tær? Er tað at speireka, at

skriva um átrúnaðarbolkar, sum ferðast innan fundamentalistiska fanatismu? So eru eg samdur, so spottaði og speirakti hann.

Men tað sum William skrivaði um, tað var nakað sum veruliga hendi í samfelagnum. Og umframt skald, so var

William blaðmaður og skuldi hann skriva um færøyska samfelagið, so var ringt at koma uttan um átrúnaðarbolkar, sum rættuliga tíðum fóru yvir "gevind". Men nakað spottandi móti vanligari guðstrúgv, tað dugi eg ikki at hóma, sjálvt um eg havi verið gjøgnum allar skaldsøgur Williams fleiri ferðir.

Mín niðurstøða er, at William dámdi ikki tey sjálvrættvísu og dømandi og tey kann eg heldur ikki torga. Her eru vit rørandi samdir.

Eg kann ikki fjala útyvir, at eg sum skrivandi maður havi sæð upp til skrivikynstrið hjá William Heinesen. Og tað sum mær hevur dámað serliga væl, tað er skemtíð, sum hann kann fletta inni ávarsligar hendingar. William hevur skrivað fleiri sera stuttligar skaldsøgum um álvarsom evnir, og tað er júst hansara "humor" sum fær ein at tráa eftir næstu blaðsíðu.

William var eitt stiltfært menniskja, ein býarmynd sum nú er horvin. Hann var samfelagsliga virkin og ein hollur stuðul hjá Friðarrørsluni. Hetta fekk hann mangt høggið fyri, frá andaliga skrálltómu øvundamonnum sínum. Men hann tók ágangin, sum tann heimborgarin hann var, við tygn. Skot undir beltið rínu ikki við, í hvussu so er ikki alment í skitnum blaðorrustum.

William er farin. Stutti maðurin við bláu topphúgvuni, skotsktermuta jakkanum og prukkuni er ikki longur at siggja undir Varða.

Men William við sínumbókum, málningum, klipum og tónleiki livir manna millum og tað fer hann at gera í ævir. "Ríkur var arðurin tú legði eftir teg William, og tøkk fái fyrri hann".

Jústinus Eidesgaard